

SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe

Br.81

30.8.2018.

Beograd

ZAPISNIK

Sa 80. sednice Komisije za žalbe, održane 30.8.2018. godine, sa početkom u 18 sati u prostorijama Saveta za štampu

Prisutni članovi Komisije: Ivana Stjelja, Stojan Marković, Vlado Mareš, Petar Jeremić, Ljiljana Smajlović, Vera Didanović, Vukašin Obradović, Dragan Đorđević, Zlatko Čobović i Draga Božinović.

Odsutni članovi Komisije: Nevena Krivokapić

Ostali prisutni: avokati: Milica Aleksić, Karolina Ranković, Sanja Đalić i Sead Spahović, Emil Holcer, projekt menadžer i Gordana Novaković, generalna sekretarka Saveta za štampu

Dnevni red:

1. Razmatranje žalbe Rodoljuba Šabića na tekst objavljen u dnevnom listu „Informer“
2. Razmatranje žalbe Jelice Ljubičić na tekst objavljen na portalu „Telegraf.rs“
3. Razmatranje žalbe Luke Lazukića na tekstove objavljene u dnevnom listu „Blic“
4. Razmatranje druge žalbe Luke Lazukića na tekstove objavljene u dnevnom listu „Blic“
5. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst koji je objavila agencija „Tanjug“
6. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst koji je objavila agencija „Beta“
7. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u dnevnom listu „Danas“

8. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u dnevnom listu „Srpski telegraf“

9. Razmatranje žalbe Gej lezbejskog info centra na tekst objavljen u nedeljniku „Afera“

10. Razmatranje žalbe preduzeća Milan Blagojević – Namenska a.d. Lučani na tekst objavljen na portalu „Ozonpress“

11. Razmatranje žalbe portala „Glas zapadne Srbije“ na fotografije objavljene na portalu „Ozonpress“

12. Razmatranje žalbe Željka Veselinovića na tekst objavljen na portalu „Republika“

13. Razmatranje žalbe dr Đure Đurovića na tekstove objavljene u dnevnom listu „Kurir“

Članovi Komisije za žalbe su obavešteni da je Nezavisno udruženje novinara Srbije za ovu sednicu izabralo Dragu Božinović, umesto odsutnog Željka Bodrožića.

1. Rodoljub Šabić, poverenik za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnosti podneo je žalbu verujući da je spornim tekstom prekršeno više tačaka Kodeksa novinara iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Novinarska pažnja. U toku rasprave, Petar Jeremić je rekao da je, pre svega, prekršena odredba koja se odnosi na pretpostavku nevinosti, jer je direktno optužen za proneveru. Dodao je da je tekst zasnovan na tvrdnjama „redovnih 'Informerovih' sagovornika“, koji potvrđuju svaku tezu koju list postavi, s tim što jedino nije jasno da li su novinari tog lista zvali i Šabića da odgovori na optužbe. Ukoliko je, kao što u tekstu piše, zaista odbio da komentariše, onda to donekle menja stvar, rekao je. Stojan Marković je istakao da nema nikakvu dilemu da je Kodeks prekršen, a Vlado Mareš da je reč o još jednom iz serije „uradaka“ „Informera“ o ljudima koji im nisu po volji. Zlatko Čobović je rekao da je poverenik poslao materijal koji su tražili i da, čak i da su ga zvali, nije morao bilo šta dodatno da objašnjava. Ivana Stjelja je ocenila da je problem i to što je izvor potpuno nerelevantan, reč je o organizaciji koja nema nikakve aktivnosti, osim što je njen osnivač redovni sagovornik lista. Ona je, međutim, ponovila da ne misli da je prekršena pretpostavka nevinosti, budući da nikakav postupak protiv Šabića nije ni pokrenut i zato se u takvim slučajevima može govoriti samo o tome da su objavljene neistinite informacije. Sa ovim se saglasila i Ljiljana Smajlović, pa je odluka da je tekstom prekršena tačka 3 Poglavlja IV (pretpostavka nevinosti) doneta sa osam glasova „za“ i dva „protiv“, dok je odluka da su prekršene tačke 1,2,4 i 5 Poglavlja I i tačke 1,2 i 3 Poglavlja V doneta jednoglasno.

2. Jelica Ljubičić podnela je žalbu jer je portal, prenoseći tekst i fotografiju sa njenog Fejsbuk profila, objavio netačnu informaciju da se slikala pored mrtvog oca. Ivana Stjelja je pokrenula pitanje da li je Jelica Ljubičić javna ličnost, ali je Petar Jeremić rekao da ne misli da je to uopšte važno. Problem je, po njegovom mišljenju, to što je objavljeno nešto što nije istinito. Ona je jasno napisala da je fotografija nastala dok joj je otac bio živ, „Telegraf“ je obavešten i naknadno o tome, ali su ipak odlučili da tekst ne promene i zato su prekršili Kodeks. Sličan stav izneo je i Vukašin Obardović, koji je istakao da ovakve stvari mediji ne smeju da rade nikome, bez obzira da li je reč o javnoj ličnosti ili ne. Komisija je potom jednoglasno odlučila

da su prekršene tačke 1 i 5 Poglavlja I, tačka 3 Poglavlja V i tačka 1 Poglavlja VII i naložila portalu da odluku objavi.

3. i 4. Komisija je vodila objedinjenu raspravu o dve žalbe Luke Lazetića, koji je smatrao da je "Blic", objavljivanjem serije tekstova, prekršio više tačaka Kodeksa novinara iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Novinarska pažnja i Poštovanje privatnosti. Iz rasprave i odlučivanja bila je izuzeta Vera Didanović, zaposlena u preduzeću Ringier Axel Springer, koje je izdavač „Blica“. Zlatko Čobović je, u toku diskusije, ocenio da su prekršene sve odredbe na koje se Lazukić žalio, sem one koja se odnosi na nekonsultovanje više izvora, jer je objavljen intervju sa njim. Petar Jeremić je rekao da mu nije narušeno pravo na privatnost, jer je oženjen javnom ličnošću i još prilikom stupanja u brak je morao da bude svestan da će postojati interesovanje medija za ono što radi. On je dodao i da Kodeks nije prekršen ako je tačno da je bežao od novinara, ali se to ni u jednom tekstu ne navodi, odnosno nigde ne piše da su pokušavali da stupe u kontakt sa njim i da je zato u dilemi kako da glasa. Ljiljana Smajlović je rekla da je u odgovoru na žalbu objašnjeno da su ga zvali i da to što neko neće da govori za medije ne može da bude razlog da oni o tom slučaju ne pišu. Vlado Mareš je zaključio da se ove žalbe ni po čemu je razlikuju od žalbe koja se odnosila na tekstove u „Kuriru“, a koju je Komisija razmatrala na prethodnoj sednici, da one služe za pripremu sudskog postupka protiv medija i da su žalbe jednim delom i uvredljive za novinare. Ivana Stjelja je navela da privatnost podnosioca žalbe nije povređena, da je konsultovano više izvora, ali da je, s obzirom na to da je pokrenut postupak, prekršena pretpostavka nevinosti. Vukašin Obradović je takođe istakao da ni u jednom tekstu nema nikakve „rezerve“ da je moguće da se desilo nešto drugačije – svuda se tvrdi da je Lazukić pretukao ženu. Nigde, kako je rekao, nema nikakve „ograde“ - da je on osumnjičen da je nešto uradio ili da to tvrdi supruga ili tužlac ili da je navedeno u prijavi. Ljiljana Smajlović je ukazala da je iz tekstova potpuno jasno da sve to tvrdi Nataša Bekvalac i da novinari nigde nisu sakrili iz kojih su izvora dobili informacije. Po završetku rasprave, Komisija je jednoglasno odlučila da nije prekršeno pravo na privatnost podnosioca žalbe, odluka da nisu prekršene tačke 4 i 5 iz poglavlja Istinitost izveštavanja donete su sa osam glasova „za“ i jednim „uzdržanim“. Takođe, sa osam glasova „za“, jednim „protiv“ i jednim „uzdržanim“ odlučeno je i da nisu prekršene ni tačke 1 i 2 Poglavlja Novinarska pažnja. Da je prekršena pretpostavka nevinosti glasala su četiri člana Komisije, dok je pet bilo protiv, pa nije bilo potrebne većine od osam glasova ni za jednu odluku. Komisija se na isti način izjasnila i o drugoj podnetoj žalbi.

5. Gej lezbejski info centar je podneo tri žalbe zbog prenošenja diskriminatorne izjave mitropolita SPC Amfilohija Radovića, smatrajući da su „Tanjug“, „Beta“ i „Danas“ morali da se od ovakve izjave „ograde“. U raspravi koja se odnosila na žalbu na vest koju je distribuirala agencija „Tanjug“, Petar Jeremić je zaključio da nema prekršaja Kodeksa, da je izjavacrkvenog velikodostojnika verno prenet, a agencija ne može da se „ogrđuje“ od svakog stava koji prenosi. Vukašin Obradović je ocenio da bi homofobiji više doprinelo da su mediji prećutali Radovićevu izjavu. On je objasnio da je posao agencije da verno prenosi izjave, a u ovom slučaju reč je o crkvnom velikodostojniku, čiji stav je od znača za javnost. Sličnog mišljenja bili su i ostali članovi Komisije, pa je jednoglasno odlučeno da „Tanjug“ nije prekršio Kodeks.

6. Iz rasprave o žalbi na tekst koji je objavila „Beta“ bili su isključeni Vukašin Obradović i Vlado Maraš, zaposleni u toj agenciji. Draga Božinović je rekla da ta novinska agencija emituje tridesetak izjava svakog dana i nerealno je očekivati da se svaki put izjasni o tome šta misli o prenetoj izjavi, recimo, predsednika države da je neko lopov ili idiot. Komisija je jednoglasno zaključila da Kodeks nije prekršen.

7. Iste stavove članovi Komisije imali su i kad je reč o žalbi na tekst u listu „Danas“, s tim što je Petar Jeremić istakao i da je urednik ponudio podnosiocu žalbe da objavi njegovo reagovanje. Komisija je takođe jednoglasno zaključila da Kodeks nije prekršen.

8. Gej lezbejski info centar je podeo žalbu zbog teksta u kojem se tvrdi da inostrana LGBT udruženja uvode termin „pedo-seksualnost“ i štampaju knjige i slikovnice u kojima se pedofilija predstavlja kao društveno prihvatljiva“. Vlado Mareš je podsetio da je Komisija više puta odlučivala o sličnim žalbama i da je jedna od čestih teza u ovakvim homofobnim tekstovima da su pedofilija i homoseksualnost isto, iako je pedofilija krivično delo, čiji su počinioци i homoseksualci i heteroseksualci. Nema dilema da je tekstom prekršen Kodeks, rekao je, a sa njim se saglasio i Dragan Đorđević, koji je dodao da je jedna zapravo izmišljena priča plasirana sa namerom da „podgreva“ stereotipe i predrasude, čemu posebno doprinosi i oprema teksta. Petar Jeremić je primetio da tekst, za razliku od teksta u „Aferi“, ima i „neku drugu stranu“, odnosno omogućeno je i Predragu Azdejkoviću da iznese stav. Vukašin Obradović je rekao da je Azdejkoviću omogućeno samo da se izjasni o falsifikovanju navodnog materijala kojim se promoviše pedofilija, a ne o sadržaju samog teksta. Komisija je na kraju jednoglasno odlučila da su prekršene tačka 1 Poglavlja I, tačke 1 i 2 Poglavlja IV i tačka 4 Poglavlja V.

9. Komisija se na isti način izjasnila i o žalbi na tekst objavljen u „Aferi“, pa je i ovom nedeljniku izrečena javna opomena.

10. Preduzeće „Milan Blagojević – Namenska a.d. Lučani podnelo je žalbu zbog toga što je portal, bez ikakve dalje provere, objavio anonimni mejl o eksploziji u tom preduzeću u kojoj su stradala dva radnika. Iz rasprave i odlučivanja o ovoj žalbi bio je isključen Stojan Marković, odgovorni urednik portala „Ozonpress“. Zlatko Čobović je ocenio da preduzeće zapravo ništa ne demantuje, jer iz žalbe proizilazi da je praktično sve što je objavljeno tačno i da zato ne misli da je Kodeks prekršen. Petar Jeremić je rekao da misli da je medij, time što je naknadno objavio odgovor, ispravio prvobitnu grešku što nije imao „drugu stranu“ i dodao da je reč o fabrici u kojoj je u poslednje vreme stradalo dosta ljudi, a koja je poslovično „zavorena za medije“. Nasuprot njima, Ljiljana Smajlović je istakla da je spornim tekstom „Kodeks prekršen u svemu“ i da je skandalozno da je tako nešto uopšte objavljeno, jer nije primenjeno nijedno novinarsko pravilo, a ne samo da nije poštovan Kodeks. Vlado Mareš je, međutim, ocenio da je medij imao pravo da tako piše jer mora da reaguje na to što ljudi stradaju u toj fabrici i dodao da sama žalba predstavlja demonstraciju „vojničke samouverenosti“ da o nečemu ne treba ni pisati ako oni to ne kažu. Smajlović je na to rekla da Komisija ne odlučuje o tome kako je napisana žalba, nego kako je napisan tekst. Vukašin Obradović je naveo da je njemu sporno to što je portal objavio samo mejl koji je stigao, a da nije ni pokušao ništa dalje da proveriti. On je objasnio da je taj mejl u najboljem slučaju mogao da bude jedan od izvora, odnosno polazna informacija koju bi novinari dalje istražili. Dodao je i da je dobro što je objavljen demanti, ali da i dalje misli da je Kodeks prekršen

objavljivanjem informacije i postavio pitanje šta bi se desilo kad bi svi stalno objavjivali sve informacije koje im neko dostavi mejlom, a da ništa ne provere. Vera Didanović je rekla da veruje da su u tekst „ugrađena“ neka prehodna saznanja o događajima u toj fabrici, ali da je, bez obzira na to, očigledno da na tekstu nije bilo nikakvog novinarskog rada. Vlado Mareš je odgovorio da Komisija ni treba da ocenjuje kvalitet novinarskog rada, već da li je prekršen Kodeks, na šta je Ljiljana Smajlović odgovorila da je više nego očigledno da jeste. Nakon glasanja, u kojem su „za“ odluku da je Kodeks prekršen glasala tri člana Komisije, dva su bila „protiv“, a četiri ostala „uzdržana“, Ljiljana Smajlović je istakla da ne može dalje da učestvuje u odlučivanju na toj sednici, jer Komisija ne poštuje osnovne norme, posle čega je napustila sednicu. Zlatko Čobović je to ocenio kao krajnje nekorektan postupak i postavio pitanje da li bi Komisija uopšte trebalo da se sastaje, ako bi svako izlazio sa sednice kad god mu se ne dopadne nečije mišljenje.

11. Vlasnik i direktor produkcije portala „Glas zapadne Srbije“ Gvozden Nikolić podneo je žalbu Savetu za štampu zbog toga što je „Ozonpress“, kako je naveo, sa njegovog portala preuzeo i, bez saglasnosti i navođena autora, objavio fotografiju Ivana Čalovića, na koju autorska prava ima „Glas zapadne Srbije“. Stojan Marković je bio isključen iz diskusije i odlučivanja i o ovoj žalbi. Zlatko Čobović je rekao da je jasno da je „Ozonpress“ fotografiju dobio od osobe koja je na njoj, a da je nije „skinuo“ sa portala GZS, pa tako nema ni prekršaja Kodeksa u vezi sa autorskim pravima. On je istakao i da ovakve žalbe predstavljaju zloupotrebu Komisije i institucije podnošenja žalbi Savetu. Vukašin Obradović je takođe rekao da nema povrede Kodeksa i da ne razume zašto neko uopšte podnosi takve žalbe. Komisija je, nakon rasprave, jednoglasno odlučila da nije prekršen Kodeks novinara.

12. Željko Veselinović, odbornik u Skupštini Beograda, podneo je žalbu Savetu za štampu verujući da je „Republika“ prekršila odredbe Kodeksa novinara Srbije iz poglavlja Odgovornost novinara i Novinarska pažnja, time što je objavljeno, po njemu, potpuno netačno, da se „udružio sa pevačicom Jelenom Karleušom u pljuvanju lidera RS Milorada Dodika“. Vlado Mareš je ocenio da i ova žalba na neki način predstavlja instrumentalizaciju Komisije, jer je nejasno na šta se podnosilac žali. „Kako može neko ko je gradski odbornik, javni funkcioner, da kaže da nije javna ličnost. To je besmisleno“, rekao je i dodao da se Veselinović sam uključio u raspravu između Karleuše i Dodika. Petar Jeremić je naglasio da je Veselinović morao biti svestan da će kvalifikacijama kao što su „Mile Ronhil“ izazvati ovakvu reakciju. Vukašin Obradović je dodao da je sve što je objavljeno tačno i da je korektno preneto oni što je Veselinović napisao. Komisija je jednoglasno odlučila da nema prekršaja Kodeksa.

13. Profesor dr Đuro Đurović, bivši direktor Beogradske poslovne škole podneo je verujući da je spornim tekstovima prekršeno više poglavlja Kodeksa novinara Srbije. Vlado Mareš je, u toku debate, rekao da Kodeks nije prekršen ni jednim tekstom, a da je žalba arogantna i da podnosilac, sem što novinarima govori šta i kako moraju da rade, ništa ni ne demantuje, niti objašnjava. Zlatko Čobović je ukazao da se u žalbi ne navodi čak ni koje su tačke Kodeksa prekršene, već samo čitava poglavlja. On je naglasio da ima problem jedino sa tim što je Đuroviću pruženo nesrazmerno malo prostora u odnosu na broj i dužinu objavljenih tekstova da iznese svoje viđenje. Ivana Stjelja je naglasila da postoji osnovana sumnja i da je tužilaštvo pokrenulo postupak. Agencija za borbu protiv korupcije je takođe donela odluku protiv njega,

bez obzira što je on pokrenuo upravni spor, ima dovoljno osnova da se o ovome piše u medijima, pošto se u upravnom sporu odlučuje o zakonitosti, a ne i celishodnosti upravnog akta. Đurović u žalbi ništa praktično ne demantuje. Dodala je da jedino nije sigurna da li je prekršena pretpostavka nevinosti. Nakon rasprave, Komisija je sa osam glasova „za“ i jednim „uzdržanim“ odlučila da „Kurir“ nije prekršio Kodeks.

Sednica je završena u 20 sati.

Zapisnikvodila

Predsedavajuća

Gordana Novaković

Ivana Stjelja